

1. LIČNI PODACI

	<p>a. IME I PREZIME</p> <p>Selma Hodžić</p>
	<p>b. ADRESA</p>
	<p>c. TELEFON</p>
	<p>d. E-MAIL ADRESA</p> <p>selma_m77@hotmail.com</p>
	<p>e. ZVANJE</p> <p>dipl.defektolog/magistar humanističkih nauka</p>

2. RADNO MJESTO

<p>a. Naziv ustanove:</p>	<p>JU Zavod za odgoj i obrazovanje osoba sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju, Tuzla¹ / Odjel za dokumentaciju i edukativnu inovaciju²</p>
<p>b. Adresa:</p>	<p>ul. Krečanska, 5, 75000, Tuzla</p>
<p>c. Telefon:</p>	<p>035 282 477 posao</p>
<p>d. Posao koji obavljate:</p>	<p>Voditeljica Odjela za dokumentaciju i edukativnu inovaciju</p>
<p>e. Razred ili uzrast djece sa kojom radite:</p>	<p>Nastavnici i roditelji</p>
<p>f. Godine staža:</p>	<p>18 godina</p>

3. MOJA PEDAGOŠKA UVJERENJA

¹ U daljem tekstu Zavod

² U daljem tekstu ODEI

Maksima A. Mougnotte koja glasi: "Onoliko koliko vjerujemo u mogućnosti i vrijednost drugoga toliko napora u to ulažemo" me je vodila da vjerujem u kapacitete nastavnika koji djeluju u dva različita sistema obrazovanja te sam uložila napor da kreiram "most" koji ih povezuje na polju inkluzivnog obrazovanja. No, kreirati "most" bez roditelja ne bi imalo smisla, jer samo zajedničkim naporom omogućavamo učenicima da stabilno prelaze "most" i prevazilaze prepreke koje samo sa sobom donosi proces odrastanja i školovanja. Vjerujem da što kvalitetnije i organizovanije poveznice zajednički stvaramo, ukoliko obezbijedimo ugodan ambijent i podršku te pružimo priliku nastavnicima i roditeljima svi će biti aktivniji i kreativniji u stvaranju ravnopravnog partnerstva, što se reflektuje na aktivno učešće djeteta u nastavnom procesu bez obzira na njegove sposobnosti.

4. INOVATIVNA PRAKSA

NASLOV/NAZIV:	Specijalna škola + redovna škola = kvalitetnija inkluzija
KRATAK OPIS PRAKSE (do 200 riječi - jedan paragraf):	<p>Izazovi inkluzivnog obrazovanja s jedne strane, i kompetencije nastavnika zaposlenih u Zavodu s druge strane su me usmjerile da svoj profesionalni put kreiram ka unapređenju inkluzivnog obrazovanja i organizujem aktivno učešće učenika s teškoćama u razvoju u sfere odgoja i obrazovanja te organizovanju zajedničkih susreta sa nastavnicima, roditeljima, učenicima i svim akterima inkluzivnog obrazovanja.</p> <p>Inovativna praksa sadržava više aktivnosti kojim koordiniram, ali sam odlučila sa Vama podijeliti sljedeće dvije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tim kolega Zavoda organizuje i izrađuje individualne testove za polaganje eksterne mature za učenike s teškoćama u razvoju. Takođe, organizuje i pruža fizičku i psihološku podršku učeniku s teškoćama u razvoju tokom polaganja testa te ocjenjuje testove. 2. Tim Zavoda pruža podršku nastavnicima, stručnim saradnicima i roditeljima djece s teškoćama u razvoju koji pohađaju redovne škole organizirajući individualne i grupne susrete.
KATEGORIJA (Molim Vas da označite odgovarajuću kategoriju)	Kategorija 5 - Stručni saradnik

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA (Šta je prethodilo opisanoj praksi; kako je i zašto došlo do primjene opisane prakse?)

ŠTA JE PRETHODILO OPISANOJ PRAKSI?

Uporedo sa razvojem inkluzivnog procesa i promjenama u redovnim školama dešavale su se promjene u specijalnim školama u Bosni i Hercegovini. S tim u vezi, u novembru 2008. godine Ministarstvo obrazovanja nauke, kulture i sporta TK je iniciralo proširenje djelatnosti Zavoda i formiran je ODEI-a sa ciljem da bude mjesto koje će pronaći najbolja rješenja za unapređenje obrazovanja učenika sa teškoćama, mjesto koje prikuplja i dokumentuje podatke, inkluzivne priče, stručne literature i iste stavlja na raspolaganje svim zainteresovanim stranama. U cilju napredjenja ove nove prakse, uspostavljenja je uska saradnja sa Pedagoškim zavodom Tuzlanskog kantona, što potvrđuje i

dokument u Prilogu 1. ³. Od tada već počinjemo da kreiramo nove programe rada, organizujemo ljudske resure Zavoda i počinjemo zajednički djelovati i uticati na poboljšanje inkluzivnog procesa.

ZAŠTO IZRADA INDIVIDULANIH TESTOVA ZA POLAGANJE EXTERNE MATURE?

Inkluzija podrazumijeva uključivanje učenika s teškoćama u razvoju u sve segmente odgoja i obrazovanja pa i pristupa polaganju testa externe mature. Obzirom da učenici s teškoćama u razvoju nastavu pohađaju prema prilagođenom programu, odlučili smo organizovati i pripremiti individualne testove sačinjene prema njihovim prilagođenim programima i omogućiti im ravnopravno učešće u svim segmentima obrazovanja.

ZAŠTO ORGANIZOVANJE SUSRETA NASTAVNIKA, STRUČNIH SARADNIKA I RODITELJA?

Razvoj inkluzivnog obrazovanja i uključivanje učenika s teškoćama u razvoju u redovne škole pred nastavnike stavlja očekivanja za koje su im potrebne i odgovarajuće kompetencije i znanja. Da bi nastavnici i stručni saradnici realizirali kvalitetan inkluzivni odgoj i obrazovanje u najboljem interesu svakog djeteta, neophodno im je pomoći i podržati. S druge strane veoma važnu ulogu imaju roditelji, jer jako dobro poznaju svoje dijete ali se često osjećaju bespomoćno i stresno zbog nedostatka informacija i podrške te ponekad i nerealnih, očekivanja od djeteta ali i nastavnika. Organizacijom ovih susreta smo uvidjeli da postizemo bolje razumijevanje između škole i roditelja što se reflektuje na aktivno učešće učenika sa teškoćama u razvoju i kvalitetnije inkluzivno obrazovanje.

Ponudili smo program koji nudi učesnicima mogućnost za razmjenu iskustava, za diskusiju i kreativnost sa konačnim ciljem koji se odnosi na sticanje novih znanja i informacija.

CILJ I ŽELJENI ISHODI (*kakvim ciljem ste realizovali navedenu praksu; šta ste željeli postići*)

Realizacijom navedene prakse željela sam postići:

- a) jačanje uloge Zavoda u pružanju podrške učenicima sa poteškoćama u redovnim školama,
- b) razvijanja saradnje sa nastavnicima i roditeljima u školama na području Tuzlanskog kantona s ciljem jačanja partnerskih odnosa i aktivnog učešća svih aktera inkluzivnog obrazovanja.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE (*Opis postupaka i koraka u realizaciji. U tekstu naznačite naziv i broj priloga koji se odnosi na taj segment/fazu realizacije.*)

Opis postupaka tokom izrade testova i organizacije podrške tokom polaganja eksterne mature za učenike s teškoćama u razvoju u redovnim osnovnim školama:

- predstavljanje ideje direktoru i Stručnom vijeću Pedagoškog zavoda TK
- imenovanje Komisije od strane direktora Pedagoškog zavoda TK⁴
- upoznavanje sa brojnim stanjem i karakteristikama učenika s teškoćama u razvoju u devetim razredima redovnih osnovnih škola sa područja TK
- organizacija susreta sa stručnim saradnicima-defektolozima zaposlenim u redovnim školama s ciljem upoznavanje sa procedurom izrade i realizacije testova vezanih za externu maturu, te definisanje uloge defektologa koji pruža podršku
- prikupljanje Nalaza i mišljenja Prvostepene stručne komisije za procjenu sposobnosti djece i mladih sa teškoćama te prilagođenih programa po kojima su navedeni učenici radili tokom školovanja
- izrada prilagođenog testa prema prilagođenom programu specifičnim potrebama učenika
- organizovanje pružanja podrške tokom polaganja mature
- ocjenjivanje testova.

Tim stručnjaka iz Zavoda je izradio formular (obrazca) za zahtjev za polaganje eksterne mature koji je predstavljen i verificiran na Stručnom vijeću Pedagoškog zavoda TK.⁵ Isti je poslan školama na

³ Prilog 1. Rješenje o imenovanju saradnika Pedagoškog zavoda TK

⁴ Rješenje o imenovanju komisije (Prilog 2.)

⁵ Primjer formulara (obrasca) zahtjeva za polaganje (Prilog 3.)

popunavanje, nakon čega je Tim, na osnovu popunjenog testa, izrađivao poseban test⁶ za svakog učenika s teškoćama u razvoju te vršio ocjenjivanje .

Opis postupaka tokom pružanja savjetodavno-edukativne podrške:

- posjeta redovnim školama radi opservacije i utvrđivanja potreba
- kreiranje programa rada edukativnih susreta
- održavanje edukativnih i savjetodavnih radionica⁷ sa roditeljima i nastavnicima kroz višednevne susrete (kroz radionice i savjetodavni rad govorimo o karakteristikama djece sa poteškoćama, značaju porodice i dobre međusobne komunikacije nastavnika i roditelja, značaju kreiranja adekvatnog materijala za rad i pristupa u radu, stvaranju kreativnog i poticajnog okruženja)

Cilj organizacije zajedničkih susreta je stvaranje povjerenja i razmijevanja između svih aktera inkluzivnog obrazovanja, izrađuje se didaktički materijal te nastavni listići koji pomažu svim akterima inkluzivnog obrazovanja da se aktivno uključe u proces učenja poštujući specifične potrebe učenika. Ova praksa podrazumijeva stvaranje boljeg partnerstva škole i porodice.

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI (*Koje ste rezultate postigli? Kako to znate i čime možete potkrijepiti?*)

Navedene dvije prkase su dovele sljedećeg:

- U posljednjih pet godina omogućili smo polaganje eksterne mature za 190 učenika, što potvrđuju izrađeni testovi za učenicima s teškoćama u razvoju, ali za potrebe ove aplikacije dostavljamo podatke iz šk.2018/19. godine kada smo za kreirali testove i organizovali podršku za 52 učenika.
- Organizacijom susreta sa nastavnicima i roditeljima postigli smo jače povjerenje i razumijevanje između svih nas, izradili nastavne listiće i didaktički materijal koji potiče stvaranje kreativnog okruženja i pristupa u radu.

Neke izjave učenika susreta:

"Kako je vrijeme susreta prolazilo, osjećala sam se sve siurnije i kao da dolazim u jednu sigurnu zonu u kojoj mi niko ne može ništa".

"Susreti su pravi prikaz partnerstva. Partnerstva između roditelja i nastavnika, nastavnika i učenika, nastavnika koji rade u dva različita sistema obrazovanja. Djeluje nespojivo. Meni je ovo dalo novu snagu."

" Svaka čast! Divno iskustvo"!

"Nikad nisam prisutvovala boljem seminaru, zato što smo imali priliku da učimo kroz stvaranje materijala koji je na kraju bio naš rezultat rada. Vrijeme provedeno zajedno za mene je bilo i produktivno i djelovalo terapijski i stekla sam nova znanja. Nevjerovatno da sve moglo spojiti u jedno. Jedva čekam da materijal podijelim sa kolegicama".

Ovu prkasu provodimo od školske 2016/17.godine.

Navedene aktivnosti su potkrepljene fotografijama u prilogu 6.

⁶ Primjer individualnog testa za učenika sa višestrukim smetnjama (Prilog 4.)

⁷ Primjer programa susreta nastavnika i roditelja (Prilog 5.)

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

"Ukoliko želite postići promjene, ne odustajte od ciljeva, ali ciljeva koji prvo vama trebaju biti kristalno jasni a zatim trebaju biti jasno predstavljeni drugima. Koraci koji vode ka ostvarenju ciljeva mogu biti stabilni samo ukoliko ste dio tima koji ima upornost i hrabrost da zajedno ulažu snagu u kreiranje ambijenta, ideja, programa, a u našem slučaju, unapređenja inkluzivnog obrazovanja".

Tim koji realizuje prakse:

Mr.sci Damir Muratović, direktor Zavoda, Emir Huseinović, pedagog, mr.sci Selma Hodžić, dipl.defektolog, Vanesa Malkić, dipl. socijalni radnik, Maja Mešanović-Hukić, dipl.logoped, Azra Dautović, dipl.defektolog, mr.sci Sanela Ćosić, dipl.defektolog, Mirela Žilić, dipl.defektolog, Muamer Jaganjac, dipl.defektolog,

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2019.

NAGRADA ZA
INOVATIVNE
NASTAVNIKE